

Jaarstukken Ouder-Amstel 2024

07-11-2025

Weerstandsvermogen Bedrag x € 1.000	Incidenteel	Structureel
Reserves		
Algemene reserve	6.100	-
Onbenutte belastingcapaciteit	-	2.818
Begrotingsruimte (resultaat jaarstukken 2024)	4.218	-
Post onvoorzien	-	25
Totaal	**10.318**	**2.843**

3.6.3 Risico's

Om het risicoprofiel van Ouder-Amstel te schetsen worden de belangrijkste, op dit moment bekende risico's, welke niet op een of andere wijze afgedekt worden, gekwantificeerd.

Daarvoor moet worden aangegeven hoe groot de kans is dat een bepaald risico zich zal voordoen. Ook moet worden bepaald hoe groot de financiële gevolgen kunnen zijn, als het risico zich inderdaad voordoet. De opstelling van een risicoprofiel is een momentopname. Er kunnen in de loop van de tijd nieuwe risico’s ontstaan, die nu nog niet in de analyse zijn meegenomen. Daarnaast kunnen risico's in de toekomst anders worden ingeschat.

Bij de beoordeling van risico’s zijn twee aspecten van belang: de kans dat een risico zich voordoet en de ernst van de schade als dat het geval is. In onderstaand overzicht worden de verschillende risico’s met hun financiële impact weergegeven.

De risico's zijn te onderscheiden in structurele en incidentele risico's. Voor structurele risico’s moet de dekking gevonden worden in een permanente oplossing in de vorm van een voorziening, verzekering of een afdoende beheersmaatregel. Daarnaast zijn er nog risico's die niet te kwantificeren zijn. Deze risico's zijn apart inzichtelijk gemaakt.

Omschrijving risico's Bedrag x € 1.000	Begroting 2024	Jaarrekening 2024	Klasse	Kans %	Berekend risicobedrag
Incidentele risico's					
Garantiestelling lening sportverenigingen	154	154	1	10%	15
Rampen en calamiteiten	2500	2500	1	10%	250
Ruimtelijke projecten	250	250	3	50%	125
Duo+	250	250	3	50%	125
Bodemverontreiniging	300	300	2	30%	90
ROM InWest	370	370	1	15%	56
Totaal Incidentele risico's	**3.824**	**3.824**			**661**
Structurele risico's					
Verbonden partijen	100	100	1	10%	10
Openeinderegelingen WMO	300	300	3	50%	150
Openeinderegelingen Jeugdzorg	500	500	4	70%	350
Herijking gemeentefonds	2000	2000	4	70%	1400

Omschrijving risico's Bedrag x € 1.000	Begroting 2024	Jaarrekening 2024	Klasse	Kans %	Berekend risicobedrag
Overheveling specifieke uitkeringen naar gemeentefonds	300	300	4	70%	210
Totaal structurele risico's	**3.200**	**3.200**			**2.120**
Niet kwantificeerbare risico's					
Oekraïense vluchtelingen en statushouders	pm	pm			pm
Gebiedsontwikkeling	pm	pm			pm
Bouwleges	pm	pm			pm
Invoering omgevingswet	pm	pm			pm
Wet kwaliteitsborging voor het bouwen	pm	pm			pm
Inflatie	pm	pm			pm
Toeristenbelasting	pm	pm			pm
Totaal niet kwantificeerbare risico's	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Totaal risico's	**7.024**	**7.024**			**2.781**

Toelichting risico's
De hiervoor vermelde risico’s zijn ten tijde van het opmaken van de Jaarrekening 2024 geactualiseerd. Het gaat in deze paragraaf om de risico's welke kunnen voorkomen in de toekomst. De geactualiseerde risico’s zijn hierna beschreven.

Garantiestelling leningen sportverenigingen
De gemeente heeft een gemeentegarantie verstrekt aan een sportvereniging. Deze garantie is verleend samen met hypothecaire garantstelling. De gemeente heeft daarmee een grotere zekerheid afgegeven aan derden voor het geval dat de vereniging in financiële problemen zou komen. De kans, dat dit gebeurt en dat de gemeente met financiële aanspraken te maken krijgt, is aanwezig maar klein.

Het risicobedrag is € 154.342, klasse 1, kans 10%, incidenteel, derhalve € 15.434.

Rampen en calamiteiten
Wanneer zich in de gemeente een ramp voordoet (bijvoorbeeld wateroverlast, stormschade, epidemieën, vliegtuigongelukken of uitval van nutsvoorzieningen), wordt een groot deel van de kosten door anderen, zoals verzekeringsmaatschappijen en de rijksoverheid, betaald. Dat laat onverlet dat de gemeente dan zelf ook te maken kan krijgen met omvangrijke kosten. Hiervoor is een bedrag van maximaal € 2.500.000 aangehouden.

Het risicobedrag is € 2.500.000, klasse 1, kans 10%, met een onwaarschijnlijke kans van < 1 keer per 10 jaar; incidenteel, derhalve € 250.000.

Ruimtelijke projecten
Er bestaat een risico dat door gemeente gemaakte kosten, bij niet doorgaan van met name de kleinere inbreidingslocaties of al gemaakte te hoge kosten hiervoor ten laste van het resultaat van de gemeente komen. Kleinere projecten met hoge mate van onzekerheid worden ten laste van het resultaat gebracht binnen de begroting. De eventuele dekking die nog kan volgen uit deze projecten heeft weer een positief effect op

het resultaat van dat jaar. Daar mag zonder anterieur contract echter niet vooruitlopend al rekening mee worden gehouden in de begroting. Om het risico op het resultaat in te perken wordt sneller aangestuurd op contractuele afspraken over kostendekking door intentie en anterieure overeenkomsten. Er is echter nog sprake van doorloop van projecten waar dit niet alsnog geregeld kan worden of waar dit gesprek nog loopt.

Het risicobedrag dat niet gedekt wordt door toekomstige overeenkomsten is € 250.000.

Het risicobedrag is € 250.000, klasse 3, kans 50%, incidenteel, derhalve € 125.000.

Duo+

In de programmabegroting 2025 heeft Duo+ een geactualiseerd overzicht van de geïdentificeerde risico's opgenomen. Het weerstandsvermogen binnen Duo+ is beperkt, wat betekent dat als zich een risico voordoet, een beroep wordt gedaan op de DUO-gemeenten. Het totale risico van Duo+ wordt ingeschat op € 750.000.

Het risicobedrag voor onze gemeente ramen we op circa € 250.000, klasse 3, kans 50%, incidenteel, derhalve € 125.000.

Bodemverontreiniging

Gevallen van bodemverontreiniging laten zich moeilijk voorspellen. Als dergelijke gevallen zich voordoen, dan wordt van de gemeente een bijdrage in de noodzakelijke saneringskosten verwacht. De inschatting is dat een dergelijke verontreiniging niet meer dan eens in de vijf à tien jaar voorkomt en dat de door de gemeente te betalen bijdrage in de saneringskosten dan ten hoogste € 300.000 bedraagt.

Het risicobedrag is € 300.000, klasse 2, kans 30%, incidenteel, derhalve € 90.000.

ROM InWest

Voor ROM InWest (voorheen bekend als Invest MRA) is aangegeven dat het voor 85% nominaal revolverend is bij extreem negatieve parameters. In het reguliere scenario zijn de onderliggende fondsen revolverend, waardoor het uitgeleende geld weer terugkomt en opnieuw beschikbaar wordt. Met dit in gedachten wordt rekening gehouden met een risico van 15% van € 370.000 (oftewel € 55.500). Het toegezegde bedrag is nog niet volledig gestort en wordt in delen opgevraagd tot het voornoemde maximum van € 370.000.

Het risicobedrag is maximaal € 370.000, klasse 1, kans 15%, incidenteel, derhalve € 56.000.

Verbonden partijen

De gemeente neemt deel in een aantal Verbonden partijen. Welke dat zijn, wordt aangegeven in de paragraaf Verbonden partijen. Over het algemeen is het risico van dergelijke deelnemingen beperkt. Vanwege de mogelijkheid dat de gemeente op enig moment zal worden aangesproken om haar aandeel te leveren in een verlies van een gemeenschappelijke regeling, is in deze inventarisatie een bedrag van € 100.000 opgenomen. Daarbij gaan we uit van een zeer laag risico, derhalve geplaatst in klasse 1.

Het risicobedrag is € 100.000, klasse 1, kans 10%, structureel, derhalve € 10.000.

Openeinderegelingen Wmo

Incidentele grote uitgaven kunnen vanzelfsprekend leiden tot overschrijding van het in de begroting opgenomen budget. Met name bij de kosten van woningaanpassingen

zou dat om relatief grote bedragen kunnen gaan. Voor de berekening van het weerstandsvermogen gaan wij er vanuit dat er eens in de twee jaar sprake kan zijn van een overschrijding van het beschikbare budget.

In het risicobedrag is ook opgenomen: inflatie, hogere kosten vanwege indexatiepercentages onder andere door CAO-verhogingen en loonkostenstijging vanwege schaarste personeel.

Het risicobedrag is € 300.000, klasse 3, kans 50%, structureel, derhalve € 150.000.

Openeinderegelingen Jeugdzorg

Sinds de invoering van de Jeugdwet zien de gemeenten, ook Ouder-Amstel, zich geconfronteerd met financiële tekorten. Inmiddels is hier landelijk aandacht voor, onder meer middels de Hervormingsagenda Jeugd. Deze agenda moet bijdragen aan het oplossen van de inhoudelijke en financiële knelpunten.

Omdat de jeugdzorg een open einde regeling heeft, kan de jeugdzorg te maken krijgen met onvoorspelbare factoren. Fluctuaties in de instroom hebben een financieel effect en kunnen leiden tot tekorten. Dit risico is structureel aanwezig.

Het risicobedrag is € 500.000, klasse 4, kans 70%, structureel, derhalve € 350.000.

Herijking gemeentefonds

Met ingang van 1 januari 2023 is de nieuwe verdeling van de algemene uitkering ingevoerd. De uitkomsten hiervan zijn voor Ouder-Amstel positief, we zijn een voordeelgemeente. Met ingang van 2023 is ook het aantal verdeelmaatstaven sterk teruggebracht, dat is in de septembercirculaire 2023 verwerkt. Het model is nog niet af, en zal nog tot bijstellingen leiden. De nieuwe verdeling wordt begin 2025 nog geëvalueerd. Er is afgesproken dat gemeenten vooralsnog gecompenseerd worden voor het voor- dan wel nadeel, welke hoger is dan het afgesproken ingroeipad. De uitkomsten van de evaluatie van de nieuwe verdeling kan van invloed zijn op de omvang van de algemene uitkering.

In 2025 verdwijnen de percentages waarmee de WOZ-waarde van woningen wordt verevend (80%) en van niet-woningen (70%), uit de Financiële-verhoudingswet. Voortaan worden die percentages in een algemene maatregel van bestuur vastgelegd. Dat maakt ze eenvoudiger te wijzigen.

Met deze wetswijziging sorteert het Rijk voor op bijstelling van de verevening percentages. Het is waarschijnlijk dat dit voor de gemeente Ouder-Amstel financieel nadelig uitpakt.

Om het risico te duiden heeft de gemeente diverse scenario's doorgerekend. In het beste geval verandert er niets en behoudt de gemeente haar voordeel. In het slechtste scenario ontvangt de gemeente structureel bijna € 5.000.000 minder per jaar. Daartussen zitten nog diverse andere scenario's. Het gemiddelde van deze scenario's wordt opgenomen als risicobedrag.

Het risicobedrag is € 2.000.000, klasse 4, 70% kans, structureel, derhalve € 1.400.000.

Overheveling van specifieke uitkeringen naar het gemeentefonds

Het aantal specifieke uitkeringen is de afgelopen jaren sterk gestegen. Het uitgangspunt is echter dat financiële middelen vanuit het Rijk aan gemeenten bij voorkeur

bestedingsvrij en zonder oormerk ter beschikking worden gesteld. Daarom is de inzet erop gericht om het aantal specifieke uitkeringen en de verantwoordingslasten te verminderen door onder andere aanpassing van de Financiële verhoudingswet (Fvw) en doorlichting van de specifieke uitkeringen.

In het hoofdlijnenakkoord van het nieuwe kabinet wordt een overheveling van alle specifieke uitkeringen naar het gemeente- en provinciefonds aangekondigd, met 10% efficiëntiekorting. Dat moet vanaf 2026 € 638 miljoen besparen. In de toelichting staat: "Het aantal specifieke uitkeringen is sinds 2018 fors gestegen. Gemeenten en provincies geven aan dat specifieke uitkeringen hen beperkt in autonomie. Dit vanwege de strikte en gedetailleerde eisen die vanuit het Rijk worden gesteld aan de besteding van de gelden uit een specifieke uitkering. Daarnaast kennen deze uitkeringen zware administratieve- en controlelasten. Met deze maatregel worden specifieke uitkeringen overgeheveld naar het gemeente- of provinciefonds met een budgetkorting van 10 procent. De BUIG blijft hierbij buiten beschouwing."

Het maximaal kortingsbedrag van de uitvoeringskosten SPUK-regelingen bedraagt op macro-niveau € 638 miljoen. Het aandeel van Ouder-Amstel hierin is circa 0,05%. Het risico is daarmee geraamd op afgerond € 300.000.

Het risicobedrag is € 300.000, klasse 4, kans 70%, structureel, derhalve € 210.000.

Oekraïense vluchtelingen en statushouders

Oekraïners

De opvang van de Oekraïners legt een behoorlijke druk op het ambtelijke apparaat maar ook op het zorgveld zoals huisartsen en de scholen. Kinderen moeten uiteraard onderwijs krijgen en hiervoor zijn taalklassen nodig en opvang voor kinderen jonger dan 4 jaar. Deze faciliteiten zijn nog niet beschikbaar in onze gemeente. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van faciliteiten in de regio waar ook een grote druk op ligt. Met name het vinden van personeel en huisvesting is een knelpunt. De verwachting is dat ook het gebruik van leerlingvervoer gaat stijgen. Ook hier spelen capaciteitsproblemen met het bemensen van het vervoer. Er is nog niets bekend hoe lang de beschikbare leefgelden vanuit het Rijk verstrekt gaan worden. Wellicht dat op termijn meer aanvraag gedaan wordt op de bijstand of dat er extra claims komen voor schuldhulpverlening. Tot nu toe is met de huidige taakstelling dit uitvoerbaar gebleken. Bij een grotere taakstelling of het verzorgen van meer opvang zijn de grootste risico's onvoldoende ambtenaren voor de uitvoering, onderwijspersoneel en zorgpersoneel. Daarnaast lijkt de dekking met de gelden vanuit het Rijk voldoende te zijn maar ook dit is nog niet gegarandeerd. Met het project huisvesting in Entrada zitten we ruim boven onze taakstelling. Als het Rijk niet dekkend uitkeert heeft dit financiële consequenties.

Statushouders

De versnelde instroom van statushouders gaat mogelijk ook een extra druk leggen op bijvoorbeeld de bijzondere bijstand, leerlingvervoer, jeugdzorg maar ook op onze medewerkers en die van de gecontracteerde ondersteuning van onze partners.

Inburgeraars

In verband met het drie jaar in werk treden van de nieuwe Wet Inburgering 2021, zal in 2025 het bestand inburgeraars tot ongeveer haar maximaal komen, waarna er voor het eerst inburgeraars hun traject afronden. Dan pas zal het aantal enigszins stagneren en alleen met het inwonersaantal van Ouder-Amstel en eventuele wisselingen in de landelijke taakstelling fluctueren. Momenteel is er bij de uitvoering al enig tekort waardoor sommige wettelijke taken zoals voortgangsgesprekken vaak niet, of niet op

tijd, kunnen worden gehouden. Dit zorgt dat de gemeente minder zicht heeft op de voortgang van haar inburgerende inwoners. Het rijk levert structureel niet genoeg middelen voor de uitvoering van de Wet Inburgering 2021.

Het risico is niet kwantificeerbaar

Gebiedsontwikkeling

Door de gemeenteraad is besloten om de risico's van de gebiedsontwikkeling af te dekken door middel van een specifieke bestemmingsreserve (de reserve gebiedsontwikkeling). Deze reserve wordt ingezet voor zover er een realistische verwachting van kostenverhaal is. De grens hiervoor is gesteld op minimaal 70%. Op het moment dat zekerheid bestaat dat een groter deel van de kosten niet verhaald kan worden zijn deze meegenomen in de begroting.

Het risicobedrag is pm.

Bouwleges

De raming voor de bouwleges is gebaseerd op de best mogelijke prognose van het te verwachten bouwvolume over de jaren. Deze prognose strookt met de planningen in de gebiedsontwikkeling. Dit zijn gegevens en prognoses die met de nodige voorzichtigheid behandeld moeten worden. De voortgang van deze projecten is afhankelijk van derden en moeilijk te voorspellen of te beheersen. In 2025 en later worden meerdere grote aanvragen verwacht met navenante legesheffing. Een tegenvaller in jaar X wordt een meevaller in een ander jaar, en soms komen er nieuwe projecten bij en andere gaan niet door.

Het risicobedrag is pm.

Invoering Omgevingswet

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. De bedoeling van de nieuwe wet is om de diverse regelgeving voor ruimtelijke plannen in één wet te integreren. Sneller, eenvoudiger en meer ruimte voor initiatief zijn de kernwaarden van de nieuwe Omgevingswet. De impact van deze wet op de gemeentelijke organisatie, de werkprocessen en de begroting is groot.

Het is daarom van belang om de financiële consequenties van deze wetswijzigingen te monitoren. Rekening houdend met het onderzoek Nulmeting Omgevingswet, kennis van betrokken financiële experts en reeds ontwikkelde VNG producten (onder andere Werkwijze Structurele Effecten en werkplaats Omgevingswet en Begroting) zijn de voorziene financiële consequenties geïnventariseerd en gecategoriseerd.

Vanuit de Rijksoverheid (bron: https://open.overheid.nl/documenten/ronl-162409dafb07-43b6-af43-2744d6bd4b27/pdf) is onderzoek gedaan naar de lasten en baten van gemeenten, provincies en waterschappen, van taken die straks onder de Omgevingswet en daarmee samenhangende wet- en regelgeving gaan vallen. Dit zijn echter inschattingen, die onder meer afhankelijk zijn van het ambitieniveau van de gemeente, lopende verander trajecten, waarop aangehaakt kan worden en gemeentelijke samenwerkingsverbanden.

We streven in het invoeringstraject Omgevingswet om hier zo pragmatisch mogelijk mee om te gaan en de kosten hiervan, in de lijn van de geraamde budgetten te leiden. Of dat mogelijk is wordt komende jaren meer duidelijk.

Het risicobedrag is pm.

Wet kwaliteitsborging voor het bouwen

Op 14 mei 2019 nam de Eerste Kamer de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen aan. Deze wet regelt de invoering van een nieuw stelsel van kwaliteitsborging voor het bouwen. Hiermee wordt de positie van de particuliere en de zakelijke bouwconsument versterkt. Door de toenemende complexiteit in de bouw werd herziening van het huidige stelsel van kwaliteitsborging noodzakelijk geacht. Hiermee wordt de relatie tussen de opdrachtgever, de bouwconsument, en de bouwende partijen evenwichtiger. Voor de gemeente vervalt grotendeels de technisch-inhoudelijke toetsing aan het Bouwbesluit en komt er een aantal voornamelijk administratieve taken bij, zoals de controle of het juiste instrument voor kwaliteitsborging is toegepast en een controle of er sprake is van een erkende kwaliteitsborger. De inwerkingtreding van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen vond gelijktijdig plaats met de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024. De invoering van de wet geldt niet gelijk voor alle bouwwerken, invoering vindt plaats in fases. Toezicht (gedeeltelijk) en handhaving op deze werken blijven bij de overheid. Eén en ander heeft mogelijk gevolgen voor de legesopbrengsten en de personele capaciteit. De exacte gevolgen zijn nu nog niet geheel duidelijk.

Het risicobedrag is pm.

Inflatie

De gemeente gaat uit van indexeringscijfers van het CPB. Wanneer de inflatie in het boekjaar in werkelijkheid hoger uitvalt dan vooraf werd verwacht, is er onvoldoende geïndexeerd en zal de stelpost ontoereikend zijn. De hogere lasten zullen dan ten laste komen van het resultaat.

Daarnaast worden investeringen nog niet geïndexeerd. Door vertraging van projecten kan de prijsstijging flink oplopen en zijn initieel geraamde budgetten voor investeringen vaak niet langer toereikend.

De gemeenteraad heeft op 26 september 2024 een amendement ingediend waarin dit risico wordt aangehaald. De gemeente komt gedurende 2025 met een voorstel hoe zij voortaan om zal gaan met de indexering van projecten en investeringen met als doel het risico te minimaliseren.

Bij het project wijk Benning is voorgesteld om jaarlijks te indexeren. Het gaat hier namelijk om een meerjarige investering van een dergelijk grote omvang.

Het risicobedrag is pm.

Toeristenbelasting

De gemeente gaat ervanuit dat er in 2027 en 2028 extra inkomsten op de toeristenbelasting zullen worden gegenereerd door de realisatie van twee nieuwe hotels. In de praktijk moet blijken of deze hotels ook daadwerkelijk conform planning in gebruik zijn. Wanneer de realisatie van deze hotels vertraging oploopt, zullen ook de verwachte inkomsten niet (volledig) gegenereerd worden.

De gemeente houdt de situatie nauwlettend in de gaten en stelt de verwachte inkomsten tussentijds bij wanneer daar aanleiding toe is op basis van nieuwe informatie.

Het risicobedrag is pm.